

ВОЄННІ НАУКИ

УДК 355.34:378.14

DOI 10.59226/2786-6920.2.2023.6-14

МЕДВІДЬ МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ

*доктор економічних наук, професор, заступник начальника
Київського інституту Національної гвардії України
з навчально-методичної роботи
ORCID ID 0000-0002-4506-8020*

КОВТОНЮК ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ

*заступник начальника
Київського інституту Національної гвардії України
по роботі з особовим складом
ORCID ID 0009-0003-2460-4300*

МЕДВІДЬ ЮЛІЯ ІВАНІВНА

*кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник науково-організаційного відділу
Національної академії Національної гвардії України
ORCID ID 0000-0001-9520-787X*

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

У статті за результатами проведеного дослідження обґрунтовано необхідність підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України (НГУ) для посад заступника командира підрозділу по роботі з особовим складом за освітньою програмою «Морально-психологічне забезпечення підрозділів НГУ» або «Соціально-правове забезпечення підрозділів НГУ» спеціальності 254 Забезпечення військ (сил). Здійснення підготовки майбутніх офіцерів для інших посад має враховувати вивчення навчальної дисципліни «Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування військових формувань». Запропоновано елементи методики реалізації змістових модулів цієї дисципліни.

***Ключові слова:** морально-психологічне забезпечення; кадрове забезпечення військових формувань; підготовка майбутніх офіцерів; Національна гвардія України.*

Постановка проблеми. Національна гвардія України (НГУ) є військовим формуванням, яке бере участь у взаємодії зі Збройними Силами України (ЗСУ) у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони [1]. Для реалізації такого завдання важливими є організація та здійснення заходів, спрямованих на збереження боєздатності підрозділів НГУ, їх підготовку та ефективне застосування під час виконання бойових завдань, тобто всебічне забезпечення бою (дій), зокрема морально-психологічного забезпечення (МПЗ) [2]. Ще більш важливим є стан кадрового забезпечення зазначених процесів.

Відповідно до даних Єдиної державної електронної бази з питань освіти на першому (бакалаврському) рівні підготовку за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) здійснюють сім вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ), з них два заклади здійснюють підготовку за освітніми програмами «Морально-психологічне забезпечення...» зазначеної спеціальності – Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного та Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба [3].

Відповідно до частини третьої статті 12 Закону України «Про оборону України» військові формування узгоджують із Міністерством оборони України програми підготовки військових кадрів, вживають заходи щодо оптимізації системи військової освіти [4], а відповідно до Концепції трансформації системи військової освіти ступінь вищої освіти бакалавра та тактичний рівень військової освіти здобувають за освітньо-професійними програмами з одночасним опануванням освітніх програм професійної військової освіти базового (L-1A) та фахового (L-1B) курсів тактичного рівня [5]. В організаційно-методичних рекомендаціях із розроблення (коригування) основних освітніх документів з підготовки військових фахівців офіцерського, сержантського (старшинського) складу у ВВНЗ, закладах фахової передвищої військової освіти та військових навчальних підрозділах ЗВО визначено перелік навчальних дисциплін військово-професійної підготовки, які відповідають базовому курсу тактичного рівня (L-1A), серед яких навчальна дисципліна «Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування військових формувань» [6].

Практичною проблемою дослідження є відсутність підготовки фахівців із МПЗ для підрозділів НГУ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання трансформації термінології МПЗ військ (сил) досліджували В. М. Грицюк, А. О. Кобзар, А. О. Хабчук [7], змісту МПЗ військ (сил) та його вдосконалення – В. І. Алещенко [8], змісту складників МПЗ військ (сил) та їх удосконалення, зокрема інформаційно-пропагандистського забезпечення та зв'язків з громадськістю – М. А. Белов [9], Р. В. Дужий [9], О. С. Зозуля [10], Т. С. Макодзеба [9], І. І. Підпригора [11], А. О. Хабчук [12], психологічного забезпечення – С. В. Василенко [13], С. М. Грилюк [14], В. І. Осьодло [14], О. В. Супрун [15], Л. Л. Тютюнник [14], соціально-правового забезпечення – Д. В. Бараневич [16], А. В. Діміч [17], А. С. Мідіна [18], О. В. Орел [18], С. П. Пасіка [16], культурологічного забезпечення – А. О. Хабчук [12], Т. М. Юрова [19], захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу противника – С. М. Голубцов [20], М. М. Нікіфоров [21], П. Д. Рогов [20], В. А. Ткаченко [20], Ю. В. Турченко [21], духовної підтримки – М. М. Вашук [22], Л. А. Сміт-Макдональд [23], Дж. С. Морен [23], С. Бремо-Філліпс [23].

Діяльність органів військового управління і структур морально-психологічного забезпечення з підтримання та відновлення боєздатності з'єднань (військових частин) НГУ досліджували С. О. Годлевський, О. В. Лавніченко, І. І. Ліпатов [24].

Психолого-педагогічні умови викладання навчальної дисципліни МПЗ у ВВНЗ вивчали А. Б. Неурова, А. М. Романишин [25].

Отже, досліджень, присвячених науковому обґрунтуванню необхідності підготовки фахівців з МПЗ для підрозділів НГУ, не виявлено.

Метою статті є обґрунтування необхідності підготовки фахівців з МПЗ для підрозділів НГУ.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети дослідження проведено аналіз понятійно-категоріального апарату МПЗ військ (сил). Мораллю прийнято вважати форму суспільної свідомості, сукупність усвідомлюваних людьми принципів, норм, приписів, правил поведінки, моральністю – втілення цих принципів, правил і норм у реальній поведінці людини й стосунках між нею та іншими людьми [26, с. 6]. МПЗ – це комплекс заходів щодо формування, підтримання і поновлення високого морально-психологічного стану особового складу, бойових та психологічних якостей, забезпечення інформаційно-психологічної і моральної безпеки військовослужбовців. Основними складовими (напрямами) МПЗ є:

інформаційно-пропагандистське забезпечення та зв'язки з громадськістю; психологічне забезпечення; соціально-правове забезпечення; культурологічне забезпечення; захист від негативного інформаційно-психологічного впливу противника [2, с. 308–310].

Україна продовжує інтеграцію у міжнародну міждержавну організацію НАТО, а військові формування України здійснюють імплементацію стандартів цієї організації, зокрема з МПЗ військ (сил). Натомість військові формування України діляться зі своїми закордонними партнерами досвідом ведення бойових дій. Процес імплементації стандартів НАТО з МПЗ потребує перегляду її складників. Сьогодні розглядають такі складники як соціальний супровід, моральна, духовна та психологічна підтримка.

Складники МПЗ, залежно від рівня військового управління (стратегічного, оперативного чи тактичного), реалізують шляхом використання певних сил та засобів. Кадровим забезпеченням тактичного рівня реалізації заходів за складниками МПЗ у НГУ є: заступники командира підрозділів по роботі з особовим складом, офіцери підрозділів по роботі з особовим складом, інформації та комунікації, психологічного забезпечення та юридичних підрозділів, військові священники (капелани), начальники музеїв та центрів культури, методисти культурно-просвітницьких хабів. Їх підготовка здійснюється за освітніми програмами галузей знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 04 Богослов'я, 05 Соціальні та поведінкові науки, 06 Журналістика, 08 Право, 23 Соціальна робота або 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону (рис 1).

Наприклад, фахівці з психологічного забезпечення проходять підготовку у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за освітньою програмою «Військова психологія» та Національній академії НГУ за освітньою програмою «Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів НГУ» спеціальності 053 Психологія; фахівці з культурологічного забезпечення проходять підготовку у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного за освітніми програмами «Військова культурологія» спеціальності 034 Культурологія та «Музичне мистецтво у Збройних Силах» спеціальності 025 Музичне мистецтво тощо. Проте не за всіма складниками МПЗ реалізуються окремі освітні програми для підготовки фахівців військовим формуванням.

Поза увагою залишається підготовка фахівця тактичного рівня з МПЗ для НГУ. Узагальненням проведеного дослідження є обґрунтована необхідність здійснення підготовки майбутніх офіцерів для посад заступника командира підрозділу по роботі з особовим складом за освітньою програмою «Морально-психологічне забезпечення підрозділів Національної гвардії України» або «Соціально-правове забезпечення підрозділів Національної гвардії України» спеціальності 254 Забезпечення військ (сил). Для проведення такої підготовки у Київському інституті Національної гвардії України є необхідне кадрове забезпечення зі спеціальностей 254 Забезпечення військ (сил), 232 Соціальне забезпечення та 081 Право.

Відповідно до стандартів вищої освіти України галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у майбутнього офіцера (не лише у фахівця з МПЗ) має бути сформовано здатність здійснювати всебічне забезпечення (зокрема МПЗ) підрозділу військових формувань в ході бойового застосування та повсякденної діяльності. Формування цієї компетентності здійснюється у тому числі через реалізацію навчальної дисципліни «Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування військових формувань». Зміст цієї дисципліни має враховувати розкриття процесу реалізації заходів складників МПЗ в ході бойового застосування та повсякденної діяльності. В структурі програми навчальної дисципліни розкриття процесу реалізації заходів кожного складника МПЗ може бути представлено у вигляді окремого змістового модуля через лекційні, групові та практичні заняття (табл 1).

Обов'язковими елементами методики реалізації змістових модулів навчальної дисципліни є розкриття змісту нормативно-правових актів щодо реалізації заходів за складниками МПЗ, застосування кейсів з метою перевірки сформованості у здобувачів вищої освіти здатності приймати рішення щодо реалізації заходів складника МПЗ та їх безпосереднього впровадження, залучення фахівця з складника МПЗ – учасника бойових дій, з метою змістового наповнення кейсів, оцінювання дій здобувачів вищої освіти за результатами реалізації ними кейсів, доведення реальних прикладів службово-бойової діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами проведеного дослідження визначено необхідність підготовки фахівців з МПЗ для підрозділів НГУ. Здійснення підготовки майбутніх

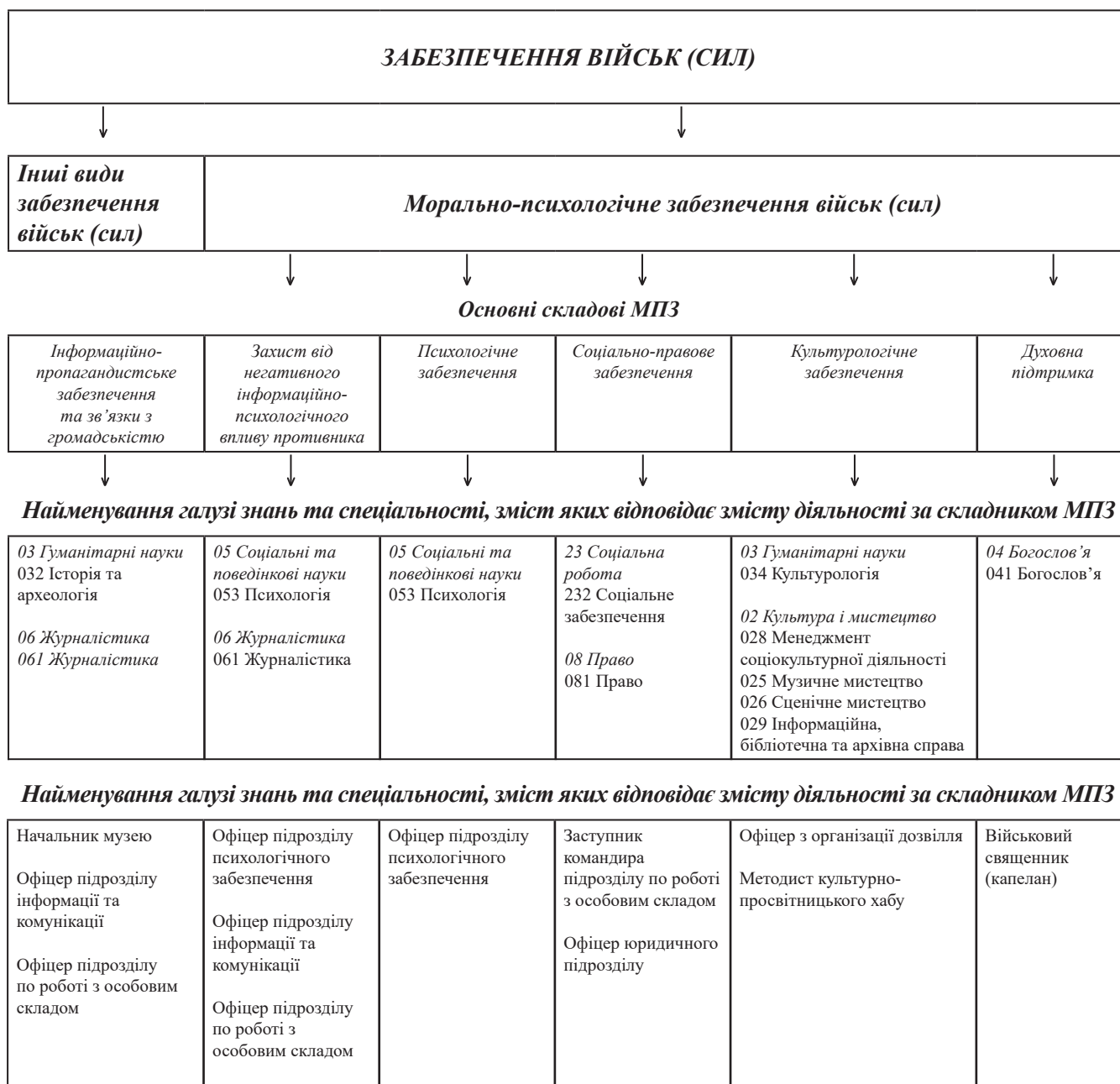

Рис 1. Відповідність галузей знань та спеціальностей підготовки фахівців, які реалізують основні складники морально-психологічного забезпечення військ (сил) на тактичному рівні військового управління

офіцерів для посад заступника командира підрозділу по роботі з особовим складом за освітньою програмою «Морально-психологічне забезпечення підрозділів Національної гвардії України» або «Соціально-правове забезпечення підрозділів Національної гвардії України» спеціальності 254 Забезпечення військ (сил). Здійснення підготовки майбутніх офіцерів для інших посад має враховувати реалізацію навчальної дисципліни «Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування військових формувань». Обов'язковими елементами методики реалізації змістових модулів навчальної дисципліни є розкриття змісту нормативно-правових актів щодо реалізації

заходів за складниками МПЗ, застосування кейсів з метою перевірки сформованості у здобувачів вищої освіти здатності приймати рішення щодо реалізації заходів складника МПЗ та їх безпосереднього впровадження, залучення фахівця зі складової МПЗ – учасника бойових дій з метою змістового наповнення кейсів, оцінювання дій здобувачів вищої освіти за результатами реалізації ними кейсів, доведення реальних прикладів службово-бойової діяльності.

Подальші дослідження буде пов'язано з вивченням та впровадженням досвіду МПЗ виконання бойових (спеціальних) завдань НГУ під час відсічі збройної агресії.

Таблиця 1.

Елементи методики реалізації змістових модулів навчальної дисципліни
«Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування військових формувань»

Вид заняття	Мета заняття	Застосування методу навчання	Використання кадрового забезпечення	Використання інформаційного та методичного забезпечення
лекція	дати систематизовані основи наукових знань та практичного досвіду з реалізації заходів складника МПЗ	метод усного викладання нового теоретичного матеріалу; метод демонстрації ;	викладач	презентації
групове	розкрити зміст нормативно-правових актів щодо реалізації заходів складника МПЗ	метод усного викладання нового теоретичного матеріалу; метод демонстрації ;	викладач	презентації, нормативно-правові акти
практичне	перевірити сформованість у здобувачів вищої освіти здатності приймати рішення щодо реалізації заходів складника МПЗ та їх безпосередньої реалізації	кейс-метод	викладач, фахівець з складника МПЗ – учасник бойових дій	кейси

Список використаних джерел

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. URL: <http://surl.li/kfrmb> (дата звернення: 03.09.2023).
2. Бойовий статут механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних сил України. Частина II Батальйон, рота. К.: Наш Формат, 2022. 448 с.
3. Сайт Єдиної державної електронної бази з питань освіти. URL: <http://surl.li/dfkzc> (дата звернення: 03.09.2023).
4. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII. URL: <http://surl.li/kfrmb> (дата звернення: 03.09.2023).
5. Про трансформацію системи військової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 № 1410 (із змінами від 30.12.2022 № 1490). URL: <http://surl.li/kfrmb> (дата звернення: 03.09.2023).
6. Організаційно-методичні рекомендації з розроблення (коригування) основних освітніх документів з підготовки військових фахівців офіцерського, сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти: розпорядження Міністерства оборони України від 04.08.2022 року № 19691/з.
7. Кобзар А. О., Хабчук А. О., Грицюк В. М. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: трансформація термінології (1991-2019). *Воєнно-історичний вісник*. 2019. № 3. С. 118–132.
8. Алещенко В. І. Морально-психологічне забезпечення сил оборони держави. *Наука і оборона*. 2019. № 1. С. 25–30.
9. Макодеба Т. С., Дужий Р. В., Белов М. А. Трансформація системи інформаційно-пропагандистського забезпечення Збройних Сил України на прикладі внутрішніх комунікацій НАТО. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2017. № 1. С. 92–95.
10. Зозуля О. С. Теоретико-методологічні засади оцінки ефективності інформаційно-пропагандистського забезпечення Збройних Сил України. *Військово-науковий вісник*. 2018. Вип. 29. С. 203–215.
11. Підпригора І. І. Проблемні питання інформаційно-пропагандистського забезпечення у світлі російсько-української війни. *Військово-науковий вісник*. 2018. Вип. 30. С. 217–237.
12. Хабчук А. О. Інформаційно-пропагандистське та культурологічне забезпечення особового складу українського контингенту в Іраку 2003-2005 рр. *Військово-науковий вісник*. 2012. Вип. 17. С. 118–128.
13. Василенко С. В. Психологічна реабілітація в системі психологічного забезпечення підготовки та застосування військ (сил) Збройних Сил України в сучасних умовах. *Вісник Національного університету оборони України*. 2019. Вип. 1. С. 5–10.
14. Осьодло В. І., Грилюк С. М., Тютюнник Л. Л. Сучасний стан і перспективи психологічного забезпечення в Збройних Силах України. *Дніпровський*

науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. Вип. 1. С. 89–98.

15. Супрун О. В. Психологічне забезпечення як елемент системи морально-психологічного забезпечення підготовки і застосування Збройних сил України. *Вісник Національного університету оборони України*. 2012. Вип. 3. С. 295–299.

16. Пасіка С. П., Бараневич Д. В. Правові аспекти соціального та правового забезпечення військовослужбовців під час проходження військової служби у Збройних Силах України в особливий період. *Журнал східноєвропейського права*. 2020. № 82. С. 94–100.

17. Діміч А. В. Аналіз нормативно-правових актів у сфері соціального забезпечення військовослужбовців сектору безпеки й оборони України в сучасних умовах у період від 2016 до 2018 рр. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 3. С. 9–21.

18. Мідіна А. С., Орел О. В. Правоідеологічна модель формування соціально-правової свідомості військовослужбовців як компонент соціально-правового забезпечення діяльності особового складу Національної Гвардії України. *Science Rise. Juridical Science*. 2022. № 3. С. 16–21.

19. Юрова Т. М. Напрями та зміст культурологічного супроводу реабілітаційного процесу військовослужбовців у період АТО (ООС). *Військово-науковий вісник*. 2019. Вип. 31. С. 243–263.

20. Рогов П. Д., Ткаченко В. А., Голубцов С. М. Удосконалення морально-психологічного забезпечення як невід’ємна складова захисту військ (сил) та протидії негативному інформаційно-психологічному впливу. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2017. № 2. С. 58–65.

21. Нікіфоров М. М., Турченко Ю. В. Захист від інформаційно-психологічного впливу як складова частина морально-психологічного забезпечення службово-бойових завдань в зоні АТО. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2016. Вип. 54. С. 235–242.

22. Ващук М. М. Інститут капеланства як невід’ємний складник культурно-історичної традиції духовної опіки військовослужбовців в Україні. *Сучасні питання економіки і права*. 2019. Вип. 1. С. 244–252.

23. Smith-MacDonald L. A., Morin J.-S., Brémault-Phillips S. Spiritual Dimensions of Moral Injury: Contributions of Mental Health Chaplains in the Canadian Armed Forces. *Front. Psychiatry*. 2018. 9:592. doi: 10.3389/fpsy.2018.00592.

24. Ліпатов І. І., Лавніченко О. В., Годлевський С. О. Діяльність органів військового управління і структур морально-психологічного забезпечення з підтримання і відновлення боєздатності з’єднань (військових частин) Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2023. № 1. С. 97–101.

25. Романишин А. М., Неурова А. Б. Психолого-педагогічні умови викладання навчальної дисципліни «морально-психологічне забезпечення» у вищих військових навчальних закладах. *Вісник Національного університету оборони України*. 2019. Вип. 2. С. 95–101.

26. Етика : навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. К.: Юрінком Інтер, 2004. 224 с.

References

1. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.03.2014 № 876-VII [On the National Guard of Ukraine: Law of Ukraine of 13.03.2014 no. 876-VII]. URL: <http://surl.li/kfrmb> (accessed 03.09.2023). [in Ukrainian].

2. Boiovyi statut mekhanizovanykh i tankovykh viisk sukhoputnykh viisk Zbroinykh syl Ukrainy. Chastyna II Batalion, rota [Combat Statute of the Mechanized and Tank Troops of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine. Part II Battalion, Company]. K.: Nash Format, 2022. 448 p. [in Ukrainian].

3. Sait Yedynoi derzhavnoi elektronnoi bazy z pytan osvity [Website of the Unified State Electronic Database on Education]. URL: <http://surl.li/dfkzc> (accessed 03.09.2023). [in Ukrainian].

4. Pro oboronu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 06.12.1991 № 1932-XII [On the Defense of Ukraine: Law of Ukraine of 06.12.1991 no. 1932-XII]. URL: <http://surl.li/kfrmb> (accessed 03.09.2023). [in Ukrainian].

5. Pro transformatsiiu systemy viiskovoi osvity : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.12.1997 № 1410 (iz zminamy vid 30.12.2022 № 1490) [On the transformation of the military education system: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 15.12.1997 no. 1410 (as amended on 30.12.2022 no. 1490)]. URL: <http://surl.li/kfrmb> (accessed 03.09.2023). [in Ukrainian].

6. Orhanizatsiino-metodychni rekomendatsii z rozroblennia (koryhuvannia) osnovnykh osvitykh dokumentiv z pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv ofiterskoho, serzhantskoho (starshynskoho) skladu u vyshchyykh viiskovykh navchalnykh zakladakh, zakladakh fakhovoi peredvyshchoi viiskovoi osvity ta viiskovykh navchalnykh pidrozdilakh zakladiv

vyshchoi osvity : rozporiadzhennia Ministerstva oborony Ukrainy vid 04.08.2022 roku № 19691/z [Organizational and methodological recommendations for the development (adjustment) of basic educational documents for the training of military specialists of officer, sergeant (sergeant major) personnel in higher military educational institutions, institutions of professional higher military education and military educational units of higher education institutions: Order of the Ministry of Defense of Ukraine of 04.08.2022 no. 19691/z]. [in Ukrainian].

7. Kobzar, A. O., Habchuk, A. O., Hrytsiuk, V. M. (2019). Moralno-psykholohichne zabezpechennia u Zbroinykh Sylakh Ukrainy: transformatsiia terminolohii (1991-2019) [Moral and psychological support in the Armed Forces of Ukraine: transformation of terminology (1991-2019)]. *Voienno-istorychnyi visnyk*, no. 3, 118–132. doi.org/10.33099/2707-1383-2019-33-3-118-132. [in Ukrainian].

8. Aleshchenko, V. I. (2019). Moralno-psykholohichne zabezpechennia syl oborony derzhavy [Moral and psychological support of the state defense forces]. *Nauka i oborona*, no. 1, 25–30. doi.org/10.33099/2618-1614-2019-6-1-25-30 [in Ukrainian].

9. Makodzeba, T. S., Duzhyi, R. V., Bielov, M. A. (2017). Transformatsiia systemy informatsiino-propahandystskoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy na prykladi vnutrishnikh komunikatsii NATO [Transformation of the system of information and propaganda support of the Armed Forces of Ukraine on the example of NATO internal communications]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii u sferi bezpeky ta oborony*, no. 1, 92–95. [in Ukrainian].

10. Zozulia, O. S. (2018). Teoretyko-metodolohichni zasady otsinky efektyvnosti informatsiino-propahandystskoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy [Theoretical and methodological bases for assessing the effectiveness of information and propaganda support of the Armed Forces of Ukraine]. *Viiskovo-naukovyi visnyk*, no. 29, 203–215. doi.org/10.33577/2313-5603.29.2018.203-215. [in Ukrainian].

11. Pidopryhora, I. I. (2018). Problemni pytannia informatsiino-propahandystskoho zabezpechennia u svitli rosiisko-ukrainskoi viiny [Problematic issues of information and propaganda support within of the Russian-Ukrainian war]. *Viiskovo-naukovyi visnyk*, no. 30, 217–237. doi.org/10.33577/2313-5603.30.2018.217-237. [in Ukrainian].

12. Khabchuk, A. O. (2012). Informatsiino-propahandystske ta kulturolohichne zabezpechennia

osobovoho skladu ukrainskoho kontynhentu v Iraku 2003-2005 rr. [Information-propaganda and cultural support of the personnel of the Ukrainian contingent in Iraq in 2003-2005]. *Viiskovo-naukovyi visnyk*, no. 17, 118–128. [in Ukrainian].

13. Vasylenko, S. V. (2019). Psykholohichna rehabilitatsiia v systemi psykholohichnoho zabezpechennia pidhotovky ta zastosuvannia viisk (syl) Zbroinykh Syl Ukrainy v suchasnykh umovakh [Psychological rehabilitation in the system of psychological support for the training and use of troops (forces) of the Armed Forces of Ukraine in modern conditions]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, no. 1, 5–10. doi.org/10.33099/2617-6858-2019-51-1-5-10. [in Ukrainian].

14. Osodlo, V. I., Hryliuk, S. M., Tiutiunyk, L. L. (2021). Suchasnyi stan i perspektyvy psykholohichnoho zabezpechennia v Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Current state and prospects of psychological support in the Armed Forces of Ukraine]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava*, no. 1, 89–98. doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.1.14. [in Ukrainian].

15. Suprun, O. V. (2012). Psykholohichne zabezpechennia yak element systemy moralno-psykholohichnoho zabezpechennia pidhotovky i zastosuvannia [Psychological support as an element of the system of moral and psychological support for the training and use of the Armed Forces of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, no. 3, 295–299. [in Ukrainian].

16. Pasika, S. P., Baranevych, D. V. (2020). Pravovi aspekty sotsialnoho ta pravovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv pid chas prokhodzhennia viiskovoi sluzhby u Zbroinykh Sylakh Ukrainy v osoblyvyi period [Legal Aspects of Social and Legal Security of Servicemen during Military Service in the Armed Forces of Ukraine in a Special Period]. *Zhurnal skhidnoevropeiskoho prava*, no. 82, 94–100. doi.org/10.5281/zenodo.4665988. [in Ukrainian].

17. Dimich, A. V. (2019). Analiz normatyvno-pravovykh aktiv u sferi sotsialnoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv sektoru bezpeky y oborony Ukrainy v suchasnykh umovakh u period vid 2016 do 2018 rr. [Analysis of regulatory legal acts in the field of social security of servicemen of the security and defense sector of Ukraine in modern conditions in the period from 2016 to 2018]. *Pravovyi chasopys Donbasu*, no. 3, 9–21. doi.org/10.32366/2523-4269-2019-68-3-9-21. [in Ukrainian].

18. Midina, A. S., Orel, O. V. (2022). Pravoideolohichna model formuvannya sotsialno-pravovoi svidomosti viiskovosluzhbovtziv yak komponent sotsialno-pravovoho zabezpechennia diialnosti osobovoho skladu Natsionalnoi Hvardii Ukrainy [Legal and ideological model of formation of social and legal consciousness of servicemen as a component of social and legal support of the National Guard of Ukraine]. *Science Rise. Juridical Science*, no. 3, 16–21. doi.org/10.15587/2523-4153.2022.265571. [in Ukrainian].
19. Yurova, T. M. (2019). Napriamy ta zmist kulturolohichnoho suprovodu rehabilitatsiinoho protsesu viiskovosluzhbovtziv u period ATO (OOS) [Directions and content of cultural support of the rehabilitation process of servicemen during the ATO (JFO)]. *Viiskovo-naukovi visnyk*, no. 31, 243–263. doi.org/10.33577/2313-5603.31.2019.243-263. [in Ukrainian].
20. Rohov, P. D., Tkachenko, V. A., Golubtsov, S. M. (2017). Udoskonalennia moralno-psykholohichnoho zabezpechennia yak nevidiemna skladova zakhystu viisk (syl) ta protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu [Improvement of Moral and Psychological Support as an Integral Component of the Protection of Troops (Forces) and Counteraction to Negative Information and Psychological Influence]. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho*, no. 2, 58–65. doi.org/10.33099/2304-2745/2017-2-60/58-65. [in Ukrainian].
21. Nikiforov, M. M., Turchenko, Yu. V. (2016). Zakhyst vid informatsiino-psykholohichnoho vplyvu yak skladova chastyna moralno-psykholohichnoho zabezpechennia sluzhbovo-boiovykh zavdan v zoni ATO [Protection against information and psychological influence as an integral part of moral and psychological support of service and combat missions in the ATO area]. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, 54, 235–242. [in Ukrainian].
22. Vashchuk, M. M. (2019). Instytut kapelanstva yak nevidiemnyi skladnyk kulturno-istorychnoi tradytsii dukhovnoi opiky viiskovosluzhbovtziv v Ukraini [Institute of chaplaincy as an integral part of the cultural and historical tradition of spiritual care of military personnel in Ukraine]. *Suchasni pytannia ekonomiky i prava*, 1, 244–252. [in Ukrainian].
23. Smith-MacDonald, L. A., Morin, J.-S., Brémault-Phillips, S. (2018). Spiritual Dimensions of Moral Injury: Contributions of Mental Health Chaplains in the Canadian Armed Forces. *Front. Psychiatry*, 9:592. doi.org/10.3389/fpsy.2018.00592
24. Lipatov, I. I., Lavnichenko, O. V., Hodlevskyi, S. O. (2023). Diialnist orhaniv viiskovoho upravlinnia i struktur moralno-psykholohichnoho zabezpechennia z pidtrymannia i vidnovlennia boiezdatnosti ziednan (viiskovykh chastyn) Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Activities of military command and control bodies and structures of moral and psychological support to maintain and restore the combat capability of formations (military units) of the National Guard of Ukraine]. *Chest i zakon*, 1, 97–101. doi.org/10.33405/2078-7480/2023/1/84/276852. [in Ukrainian].
25. Romanyshyn, A. M., Neurova, A. B. (2019). Psykholoho-pedahohichni umovy vykladannia navchalnoi dystsypliny «moralno-psykholohichne zabezpechennia» u vyshchvykh viiskovykh navchalnykh zakladakh [Psychological and pedagogical conditions of teaching the discipline "moral and psychological support" in higher military educational institutions]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy*, 2, 95–101. doi.org/10.33099/2617-6858-2019-52-2-95-101. [in Ukrainian].
26. Lozovoi, B. O., Panov, M. I., Stasevska, O. A. and others (2004). *Etyka : navch. posib.* [Ethics: a study guide]. K.: Yupinkom Intep, 224 p. [in Ukrainian].

Medvid Mykhailo

Doctor of Economics, Professor,
Deputy Head of Kyiv Institute
of the National Guard of Ukraine
for Educational and Methodological Work

Kovtoniuk Oleksandr

Deputy Chief of the Kyiv Institute
of the National Guard of Ukraine
(manpower and personnel)

Medvid Yuliia

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher,
Senior Researcher of the Scientific and
Organizational Department
of the National Academy
of the National Guard of Ukraine

**JUSTIFICATION FOR THE NEED
FOR TRAINING SPECIALISTS
IN MORAL AND PSYCHOLOGICAL
SUPPORT FOR UNITS**

OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

This article identifies the necessity of preparing specialists in Moral and Psychological Support (MPS) for units of the National Guard of Ukraine based on the results of conducted research. The training of future officers for positions such as Deputy Commander of the unit (manpower and personnel) is conducted within the educational programs «Moral and Psychological Support for units of the National Guard of Ukraine» or «Social and Legal Support for Units of the National Guard of Ukraine», under the specialty 254 – Military Support. Training future officers for other positions should take into account the implementation of the educational

discipline «Moral and Psychological Support for the training and deployment of military formations». The mandatory elements of the methodology for implementing the content modules of the educational discipline include the elucidation of the content of regulatory acts concerning the implementation of MPS components, the use of case studies to assess the ability of higher education students to make decisions regarding the implementation of MPS measures and their direct execution, involvement of specialist in MPS who are combat veterans to enrich studies, evaluation of the actions of higher education students based on the results of their implementation of case studies and providing real examples of service and combat activities.

Keywords: *moral-psychological support; personnel support of military formations; training of future officers; National Guard of Ukraine.*